

Kevadine raierahu on rohkem eetiline küsimus, millel võib olla demograafiline mõju ka linnustikule. Samas kevadsuvise raierahu mõju hindamisel on oluline arvestata ka koosmõjudega, mis tulevad metsaelupaikade majandamisest tingitud kadudest ja puistute kasvamisest tulenevast liikidele sobivate elupaikade taastekkest. Tõenäoselt ei suuda raierahu kompenseerida elupaikade kaost, kiskluse mõjudest, rändeteede ja talvitusala tingimustest tingitud arvukuse languse trende. Alahinnata ei saa ka raierahu sotsiaalset positiivset mõju ühiskonnas.

LOE ROHKEM:

Tartu Ülikooli 2019. aasta teadusuuring „Kevadsuviste raiete võimalik mõju metsalindudele ja seda leevendavad meetmed“. Uuringu leiab Keskkonnaministeeriumi kodulehelt metsanduse valdkonna uuringute alt.

Otselink:

https://www.envir.ee/sites/default/files/kevadsuviste_raiete_voimalik_moju_metsalindudele_ja_seda_leevendavad_meetmed.pdf

Keskkonnaagentuuri 2019. aasta „Ülevaade metsaökosüsteemi seisundi indikaatoritest“ kolmandast lisast (Ülevaade metsadega seotud linnustiku seisundist). Ülevaate leiab Keskkonnaagentuuri kodulehelt looduskaitse keskkonnanäitajate ülevaadete alt.

Otselink:

https://www.keskkonnaagentuur.ee/sites/default/files/lisa3_metsalinnud.pdf

KESKKONNAMINISTEERIUM

MÄRKA LINDU!

Juhised metsaomanikule

Metsades olevad elupaigad on olulised metsalindudele, mistõttu on metsade majandamisel oluline arvestada raietegevusest tekkivate häiringutega metsalindudele. **Seega tuleks vältida aktiivset raietegevust lindude sigimis- ja pesitsusaja kõrgajal.**

PÖÖRAME TÄHELEPANU, ET KÕIGE LINNURIKKAMAD ON:

- mitmekesise taimeistikuga **laane- ja salumetsad**, kus lindude pesitsemine kogub hoogu alates aprilli keskpaigast, kõrghetk on aga mai lõpust kuni juuni keskpaigani;

- samuti **soostuvad ehk soovikumetsad**, kus lindude pesitsemine kogub hoogu alates aprilli keskpaigast, kõrghetk on mai keskpaigast kuni juuni keskpaigani;

- ka **palumetsade** mitmekesine taimeistik soodustab lindude liigirikkust. Palumetsades kogub pesitsemine hoogu alates aprilli keskpaigast ning kõrghetk kestab mai lõpust juuni keskpaigani.

Väiksema linnurikkusega on: nõmme- ja kõdusoometsad, kus pesitsustihedus on suhteliselt madal. Pesitsemine algab aprilli keskpaigas, kõrghetk kestab mai keskpaigast juuni lõpuni. Kuigi **samblasoo-, rohusoometsades ja rabastuvates metsades** on linnustik liigivaene ja vähearvukas, võib ka seal leida pesitsevaid linde. Pesitsus saab hoo sisse juba aprilli lõpus ning kõrghetk kestab maist keskpaigast juuni lõpuni.

KUI KEVADSUVISEID RAIEID EI OLE SIISKI VÕIMALIK VÄLTIDA VÕI EDASI LÜKATA, SIIS SOOVITAME:

- Vältida raiet linnurohketes kasvukohatüüpides, eelkõige lehtpuu enamusega salu- ja laanemetsades.
- Vältida lageraiet ja eelistada teisi raievõtteid.
- Enne raiet märgistada pesad ning vältida raiet nende ümber.
- Vältida lageraiejärgsete lankide puhastamist okstest ja muust risust, soosides seeläbi maapinnal pesitsevaid linnuliike.
- Harvendusraiete korral jätta alles ja säilitada metsaalune võsa, mis lindudele soodsaks toitumis- ja pesitsuspaigaks.
- Säilitada osa puistust linnuliikide arvukuse kiireks taastumiseks: jätta langile säilikipuid, säilitada lamapuitu ja tüükaid.
- Paigaldada pesakaste, mis aitaks mõningatel liikidel jääda ellu ja mõjub positiivselt asurkondade suurusele.

KINDLASTI TULEB ARVESTADA SELLEGA, ET RAIEDE MÕJU LINNUSTIKULE ON ERINEV:

- **Lageraie** on kõige negatiivsema mõjuga lokaalsele linnustikule, mille käigus võivad hävida lindude munad maapinnal, põõsastes, puuõõnsustes ja -võrades pesitsevate ning võivad hukkuda lennuvõimetud pojad. Samas lageraie langid on soodsaks toidubaasiks putukatele, kellest toituvad erinevad linnuliigid.

- Mõõdukas **turberaie** ei mõjuta pikaajaliselt linnustikku, lühiajaliselt võib see linnustikku mitmekesistada. Tegemist on mõõduka häiringuga, mis suurendab metsa liigilist mitmekesisust (soontaimed, lüljalgsed ja maapinnal toituvate lindude rohkus).

- **Hooldusraiete** (valgustus-, harvendus- ja sanitaarraie) mõju linnustikule on eeldatavalt väiksem kui lageraie mõju. Kuigi harvendusraiest on lindude pesitsemine häiritud, siis harvendusraiest tulenevate valguslaikude rohkus suurendab selgroogsete liigirikkust ja ohtrust, mis omakorda soodustab linnurikkust. Sanitaarraie mõju linnustikule varieerub negatiivselt positiivseni olenevalt konkreetsest juhtumist.

- **Valikraie** mõju metsalindudele on kõige väiksem. Valikraiega majandatava metsa linnustik on sarnane kaitsealuste metsade omale.

Eesti metsalindude arvukuses esinevad trendid on kooskõlas kogu Euroopa regiooni metsalindude arvukuses esinevate tendidega. Metsalindudest läheb osadel hästi, aga halvemini läheb vanametsa ja okasmetsa liikidel (sh kaitsealused kanakull ja metsis). Langeva arvukusega on ka kaugrändsed liigid. Põllulindude puhul on täheldatud langevat trendi, kuigi osade märgalade linnustikul läheb hästi. Üleüldiselt võivad lindude arvukust mõjutada mitmed faktorid: erinevad raietööd, elupaikade kadu, pesitsusperioodi ajastus, pesitsusaegsed ilmastikutingimused, keskkonnamuutused väljaspool pesitsusala, muutused rändeteede oludes, kisklus ja teisedki tegurid. Enamike mõjurite mõju tugevuse ja ulatuse kohta on Eestist tervikuna andmeid liiga vähe, et saaks kõikide metsaliikide osas järeldusi teha, kuidas need linnustiku arvukust otseselt mõjutavad, sh ei ole raiete mõju linnustikule väga täpselt teada. Küladel talvedel on kõige selgem seos, nt 2009-2011 külmade talvede järel langes paigalindude arvukus võrreldes eelnevaga. Haudelindude arvukust on viimase 10 aasta jooksul positiivselt mõjutanud ka kümnendi lõpus järgnenud suhteliselt pehmed ja lumevaesed talved. Põllulindude arvukus sõltub eeskätt herbitsiidide ja pestitsiidide kasutamisest tulenevatest mõjudest.